

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет – Дизайн середовища
Кафедра – Дизайну середовища
Галузь знань – В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
Спеціальність – В2 «Дизайн»
Спеціалізація В2.03 «Дизайн середовища»

Рівень вищої освіти – 1-й освітньо-професійний
Рік навчання – 2
Вид дисципліни – вибіркова
Семестри – 4

КОЛОРИСТИКА В КОНТЕКСТІ СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ

Семестр 4
(весняний, 2 курс, 2025 - 2026 н. р.)

Викладач	Ігнат'єва Наталія Вікторівна, доцент, PhD (канд. архітектури)
E-mail	ignatyeva.nataliya@ksada.org
Заняття	весняний семестр за розкладом
Консультації	за домовленістю, тел. +380506152261, Telegram
Адреса	61002, Харків, вул. Мистецтв, 8
Телефон	+ 38 (057) 706-02-46 (факультет Дизайну середовища, кафедра Архітектури)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронне листування у Classroom та в електронній пошті. Умови листування: 1) на початку листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни («Академічний рисунок»); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст — doc, docx, ілюстрації — jpeg, pdf*. Роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані в Classroom. Консультування з викладачем в стінах академії відбуваються в узгоджені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна посідає одне з важливих місць серед дисциплін підготовки бакалаврів та є такою, що забезпечує світогляд дизайнера. Дисципліна базується на вивченні курсів підготовки бакалавра «Історія української культури і мистецтва», «Історія зарубіжного мистецтва», «Кольорознавство».

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Папір А3, акварель, гуаш, акрилові фарби, пензлі, графітні олівці, кольорові олівці, лінери, фломастери, пастель. Планшет 40 x 60. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет, смартфон) з можливістю виходу до мережі Інтернет.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Мета курсу «Колористика в контексті світової культури» – формування у студентів системних знань з традиційного колористичного середоутворення з урахуванням специфіки історико-культурних регіонів світу, зокрема України, в часовому просторі від виникнення первинних засобів середоутворення до сучасних етапів формування предметно-просторового середовища.

Основними завданнями курсу є:

1. Опанувати колористичний культурний спадок.
2. Дослідити принципи та фактори формування регіональних колористичних палітр предметно-просторового середовища.
3. Проаналізувати побудову структур регіональних колористичних палітр на різних етапах історичного розвитку, співвіднести її з законами колірної гармонії.
4. Дослідити принципи просторово-часового формування сучасного стану колористичного середоутворення.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- принципи колористичного середоутворення в певному культурному контексті;
- принципи побудови структур регіональних колористичних палітр предметно-просторового середовища та фактори, що впливають на їх утворення;
- основні функції колористики в регіональному середоутворенні;
- фактори формування семантики колористичних образів в певних історико-культурних регіонах світу.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

- збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування колірного рішення предметно-просторового середовища в конкретній практиці зі створення об'єктів сучасного дизайну в певному культурному контексті;
- застосовувати універсальні закони теорії гармонії;
- застосовувати фахові інструменти та засоби щодо осмисленого використання принципів традиційної поліхромії;
- грамотно відображати творчі задуми та створювати колористичні образи на високому професійному рівні за допомогою функцій та семантики кольору.

КОМПЕТЕНТНОСТІ БАКАЛАВРА, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДИСЦИПЛІНА:**Інтегральна компетентність:**

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі дизайну, або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів дизайну та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

07. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

09. Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності:

05. Здатність застосовувати знання історії українського і зарубіжного мистецтва та дизайну в художньо-проектній діяльності.

08. Здатність здійснювати колористичне вирішення майбутнього дизайн-об'єкта.

10. Здатність застосовувати знання прикладних наук у професійній діяльності (за спеціалізаціями).

Програмні результати навчання:

01. Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.

07. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень.

13. Знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну.

15. Розуміти українські етнокультурні традиції у стильових вирішеннях об'єктів дизайну, враховувати регіональні особливості етнодизайну у мистецьких практиках.

18. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів дизайну.

ОПИС І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

«Колористика в контексті світової культури» – одна з дисциплін теоретичної та практичної підготовки, яка сприяє розвитку у студентів системного уявлення про функціонування загальних принципів колористичного формування предметно-просторового середовища у великих історико-культурних регіонах світу. Дисципліна вивчає закономірності колористичного середоутворення, що абсорбують гуманістичну спрямованість традиційної поліхромії, яка дозволяє уникнути уніфікованості, безликісті середовища та візуальної пістрявості, що притаманні сучасній масовій культурі.

Згідно з навчальним планом, що ухвалений методичною радою ХДАДМ, дисципліна вивчається студентами 2-ого курсу (4 кредита ECTS, 120 годин: 24 години – лекційні заняття, 6 годин – практичні заняття, 90 годин – самостійна робота)

Тема	Години (лекції, практичні)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
4 семестр				
Колористика в контексті світової культури				
Змістовий модуль 1. Історико-культурні особливості колористики етнічного середоутворення				
Тема 1. Колористика	6	Дослідити фактори формування, закономірності	Робота з віртуальними навчальними	

предметно-просторового середовища на ранніх історико-культурних етапах середоутворення		структур колористичних палітр предметно-просторового середовища, визначити основні функції колористики на ранніх історико-культурних етапах середоутворення	матеріалами та з літературою	
Завдання 1. Етнічна поліхромія як культурний код	2	Опанувати закономірності побудови структур колористичних палітр та особливості функцій колористики етнічного предметно-просторового середовища, свідомо використовувати символічну колірну «мову» в середоутворенні	Ескіз плаката до мистецького заходу (за вибором студентів) із використанням особливостей певної етнічної поліхромії	Оцінюється ритмічність роботи здобувача вищої освіти, ступінь опанування закономірностей структур колористичних палітр та особливостей функцій колористики етнічного предметно-просторового середовища
Тема 2. Колористика середньовічного предметно-просторового середовища	6	Дослідити фактори формування, закономірності структур колористичних палітр предметно-просторового середовища, визначити основні функції колористики середньовічного середоутворення	Робота з віртуальними навчальними матеріалами та з літературою	
Завдання 2. Середньовічні колористичні палітри в творах монументального мистецтва	2	Опанувати закономірності структури колористичних палітр та особливості функцій колористики середньовічного предметно-просторового середовища	Ескіз фрески, мозаїки або вітража з використанням середньовічної поліхромії	Оцінюється ритмічність роботи здобувача вищої освіти, ступінь опанування закономірностей структур колористичних палітр та особливостей функцій колористики середньовічного предметно-просторового середовища
Всього у змістовому модулі:	16			
Змістовий модуль 2. Історико-культурні особливості колористики національного середоутворення				
Тема 3. Колористика національного предметно-просторового середовища. Колористичні стильові палітри	6	Дослідити фактори формування, закономірності структур колористичних палітр предметно-просторового середовища, визначити основні функції колористики національного середоутворення	Робота з віртуальними навчальними матеріалами та з літературою	
Тема 4. Сучасний стан	6	Дослідити та проаналізувати	Робота з віртуальними	

колористики предметно-просторового середовища		сучасний стан колористики предметно-просторового середовища	навчальними матеріалами та з літературою	
Завдання 3. Традиційні регіональні колористичні палітри в сучасному дизайні інтер'єру (частина 1, частина 2)	2	Володіти прийомами та засобами використання в практичній діяльності закономірностей структур традиційних колористичних палітр та особливостей функцій традиційної колористики предметно-просторового середовища	Частина 1. Концептуальне колористичне рішення сучасного інтер'єру за наданим об'єктом (інтер'єр вітальні, кухні, дитячої кімнати, кафе, офісу, лікарні, бібліотеки, і т.п.) з використанням традиційної палітри (за вибором студента) Частина 2. Мудборд з включенням колористичного рішення інтер'єру, аналітичних схем та асоціативних зображень	Оцінюється ритмічність роботи здобувача вищої освіти, ступінь опанування прийомів та засобів використання традиційної поліхромії в сучасному дизайні інтер'єру
Всього у змістовому модулі:	14			
Разом:	30			

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Лекційна складова дисципліни «Колористика в контексті світової культури» на 2 курсі базується на відомих та доступних теоретичних працях з залученням великого візуального матеріалу. Особлива увага приділяється опрацюванню основних категорій і понять, професійній термінології. Дисципліна передбачає засвоєння здобувачами вищої освіти значного масиву систематизованого матеріалу з історії світової колористики. Дисципліна досліджує функціонування поліхромії регіонального середоутворення, розглядає колірні палітри, властиві етнічному та національному предметно-просторовому середовищу як диференціюючі ознаки, які визначають обличчя культури, своєрідність історичних епох та стилів.

В практичну складову для забезпечення послідовного підвищення професійної компетентності здобувачів вводяться завдання, що ускладнюються протягом семестру. Завдання дисципліни спрямовані на розвиток у здобувачів художньої культури та уяви, вміння користуватися властивостями кольору, законами кольорової гармонії, отриманими теоретичними знаннями щодо факторів формування та побудови структур колористичних палітр певних історико-культурних регіонів, здатності до оперативного реагування на запропоноване творче завдання.

Дисципліна спрямована на засвоєння здобувачами навичок створення колористики об'єктів сучасного дизайну, що відрізняються високою художньою образністю, неповторністю, грамотністю застосування кольору, необхідними для збереження гуманістичних спадкових традицій колористики, які наповнені духовним змістом та національною своєрідністю.

Самостійна робота студентів організована таким чином: студенти отримують завдання, вивчають постанову проблеми, мету завдання, об'єкти зображення, здійснюють пошук додаткової візуальної інформації за завданнями дисципліни та її аналіз. Під час індивідуального консультування та обговорення у групі кожен здобувач визначається з композицією, кольоровою гамою, матеріалами та техніками, за допомогою яких він буде працювати.

Практичні заняття проводяться у формі колективної та індивідуальної бесід викладача зі здобувачами, які до кожного заняття готують власні матеріали за певною темою та стадією роботи.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи та виконаних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі диф. заліку.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A++ 98–100	задовільно	64–74	D
			A+ 95–97		60–63	E
			A 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студент повинен обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності він має право на дозвіл вийти з аудиторії (окрім заліку). Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами, попередженням викладача та інформуванням деканату), а також запізнення на заняття. Самостійне відпрацювання теми (виконання практичних завдань курсу) відбувається неодмінно в разі відсутності студента на заняттях з будь-яких причин.

Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни. Додаткові заняття у таких випадках не передбачені.

ПОЛІТИКА ЩОДО ДЕДЛАЙНІВ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів та звліку відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний), за розкладом, запропонованим деканатом.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності у своїх роботах. Кожен випадок порушення академічної доброчесності розглядається як ситуація, що негативно впливає на рейтинг здобувача і оцінку його роботи. У разі прояву плагіату – копіювання чужих матеріалів без посилання на справжнього автора чи оригінал виробу (твору), студент не тільки не отримує балів, але й стає суб'єктом обговорення та покарання згідно [положенню «Про академічну доброчесність у Харківській державній академії дизайну і мистецтв»](https://ksada.org/doc/polojennya-honesty-2020.pdf) <https://ksada.org/doc/polojennya-honesty-2020.pdf>.

Корисні посилання: <https://zakonodavstvo.com/zakon-ukrainy/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>; <https://saiup.org.ua/novvny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi>

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ КУРСУ (за розкладом весняного семестру 2025-2026 н. р.)

Дата	Тема	Вид Заняття	Зміст	Години	Рубіжний контроль	Деталі
4 семестр						
Змістовий модуль 1. Історико-культурні особливості колористики етнічного середоутворення						
<u>1 - 3 тиж-день</u>	Тема 1. Колористика предметно-просторового середовища на ранніх історико-культурних етапах середоутворення	лекційне	Фактори формування, закономірності структур колористичних палітр предметно-просторового середовища, основні функції колористики на ранніх історико-культурних етапах середо утворення	<u>6</u>		Постановка завдання практичної частини
<u>4 тиж-день</u>	Завдання 1. Етнічна поліхромія як культурний код	практ	Ескіз плаката до мистецького заходу (за вибором студентів) із	<u>2</u>	поточний контроль	Обговорення у групі та індивідуальні

			використанням особливостей певної етнічної поліхромії			консультації здобувачів.
<u>5 - 7 тиж-день</u>	Тема 2. Колористика середньовічного предметно-просторового середовища	лекційне	Фактори формування, закономірності структур колористичних палітр предметно-просторового середовища, основні функції колористики середньовічного середоутворення	<u>6</u>		Постановка завдання практичної частини
<u>8 тиж-день</u>	Завдання 2. Середньовічні колористичні палітри в творах монументального мистецтва	практ	Ескіз фрески, мозаїки або вітража з використанням середньовічної поліхромії	<u>2</u>	поточний контроль	Обговорення у групі та індивідуальні консультації здобувачів. Загальний перегляд та оцінювання змістового модулю
			У змістовому модулі:	<u>16</u>		<u>50 балів</u>
Змістовий модуль 2. Історико-культурні особливості колористики національного середоутворення						
<u>9-11 тиж-день</u>	Тема 3. Колористика національного предметно-просторового середовища. Колористичні стильові палітри	лекційне	Фактори формування, закономірності структур колористичних палітр предметно-просторового середовища, основні функції колористики національного середоутворення	<u>6</u>		
<u>12-14 тиж-день</u>	Тема 4. Сучасний стан колористики предметно-просторового середовища	лекційне	Ознаки сучасного стану колористики предметно-просторового середовища. Гуманізація середоутворення засобами колористики	<u>6</u>		Постановка завдання практичної частини
<u>15 тиж-день</u>	Завдання 3. Традиційні регіональні колористичні палітри в сучасному дизайні інтер'єру (частина 1, частина 2)	практ	Частина 1. Концептуальне колористичне рішення сучасного інтер'єру за наданим об'єктом з використанням традиційної палітри (за вибором студента) Частина 2. Мудборд з включенням колористичного рішення інтер'єру, аналітичних схем та асоціативних зображень	<u>2</u>	поточний контроль	Обговорення у групі та індивідуальні консультації здобувачів. Загальний перегляд та оцінювання змістового модулю
			У змістовому модулі:	<u>14</u>		50 балів
			Разом:	<u>30</u>		100 балів

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали			Критерії оцінювання
A	50	50	Здобувач в повному обсязі опанував матеріал завдання, надав додаткові матеріали та приклади за темою завдання, аналіз зібраного матеріалу проведено логічно, системно та ґрунтовно. Робота виконана на високому зображувальному рівні.
A	48-49	48-49	Здобувач в повному обсязі опанував матеріал завдання, надав додаткові матеріали за темою завдання. Робота виконана на високому зображувальному рівні.
A	45-47	45-47	Здобувач в повному обсязі опанував матеріал завдання, подача матеріалу на високому зображувальному рівні.
B	41-44	41-44	Здобувач в повному обсязі опанував матеріал завдання, надав додаткові матеріали та приклади за темою. Робота виконана на високому зображувальному рівні, до роботи є незначні зауваження.

C	37-40	37-40	Здобувач в повному обсязі опанував матеріал завдання. Робота виконана на доброму зображувальному рівні, але здобувач зробив значні помилки.
D	32-36	32-36	Здобувач не в повному обсязі опанував матеріал завдання, робота виконана на задовільному зображувальному рівні із значними недоліками.
E	30-31	30-31	Здобувач в недостатньому обсязі опанував матеріал завдання, виконана робота має багато значних недоліків (невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
FX	17-29	17-29	Здобувач не опанував матеріал завдання. Робота не відповідає завданню. Пропуск рубіжного контролю.
F	1-16	1-16	Пропуск рубіжного контролю.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ у 4-му семестрі

Змістовий модуль	№ теми, завдання	Форма звітності	Бали
1	2	3	4
4 семестр			
Модуль 1			
1	Завдання 1	Поточний контроль	0–20
	Завдання 2	Поточний контроль	0–30
Загальна кількість балів за Модуль 1			0–50
Модуль 2			
2	Завдання 3 (1 частина)	Поточний контроль	0–20
	Завдання 3 (2 частина)	Поточний контроль	0–30
Загальна кількість балів за Модуль 2			0–50
Загальна кількість балів за 4 семестр		Диф. залік	0–100

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за

- активність здобувача під час практичних занять (до 3 балів);
- перевиконня завдань з кількості та якості робіт (до 3 балів);
- виступ на конференції або публікація статті за темою дослідження в межах дисципліни (до 4 балів).

Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

- 1 Блумквіст Г. Натхнення кольором. Київ: ArtHuss, 2021. 208 с.
- 2 Лотошинська Н. Д., Івахів О.В. Теорія кольору та кольороутворення: навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 204 с.
- 3 Печенюк Т. Кольорознавство: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 204 с.
- 4 Прищенко С. Кольорознавство. К.: Кондор, 2018. 436 с.
- 5 Прокопович Т. Основи кольорознавства: навч. посіб. Луцьк: Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2016. 124 с.
- 6 Топорков В.Г. Архітектурна колористика : навч. посіб. Полтава : Нац. ун-т ім. Юрія Кондратюка, 2022. 235 с.

Додаткова:

- 1 Ігнат'єва Н.В. Структура та функції колористики предметно-просторового середовища (регіональні особливості): дис. канд. арх.: 18.00.01/ ХДТУБА. Харків. 2002. 204 с.
- 2 Кравець В.Й. Колористичне формоутворення в архітектурі. Х.: «Вища школа», 1987. 132 с.
- 3 Прокопович Т. А., Каленюк О. М., Вахрамєєва Г. І. Основи кольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва: навч. посіб. Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», 2019. 91 с.
- 4 Gage J.,Grovier K. Colour in Art.: Thames & Hudson, 2023. 232 p.

Інтернет-ресурси:

- 1 Бібліотека українських підручників: веб-сайт. URL: <http://pidruchniki.ws/>
- 2 Державна науково-технічна бібліотека України: веб-сайт. URL: <http://gntb.gov.ua/ua/>
- 3 Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
- 4 Національний художній музей України. URL: <https://namuseum.business.site/#gallery>